

Vergaderjaar 2008–2009

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 84

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2008

Tijdens het overleg met de vaste commissie voor Justitie van uw Kamer van 2 oktober jl. (31 700 VI, nr. 19) heb ik naar aanleiding van vragen van het lid De Roon (PVV) toegezegd uw Kamer te informeren over de verschillende initiatieven die lopen ten aanzien van het versterken van de kwaliteit van de rechtspraak met betrekking tot het waarborgen en bevorderen van een goed functioneren van rechterlijke ambtenaren. Ik heb daarover eerder, in antwoord op gestelde vragen van de heer De Roon bij brief van 29 augustus 2008 (Aanhangsel Handelingen II, Vergaderjaar 2007–2008, nr. 3414), al een en ander bericht. Ook de motie van de leden Pechtold en Teeven bij gelegenheid van de behandeling van de begroting over het voorkomen van concessies aan het opleidingsniveau bij het tegengaan van tekorten in de togaberoepen (Tweede Kamer 2008–2009, 31 700 VI, nr. 63) heeft betrekking op de kwaliteit van de rechtspraak. Hierop zal ik afzonderlijk terugkomen.

Goede rechtspraak vereist kwalitatief hoogwaardig functionerende rechterlijke ambtenaren. Om die reden wordt permanent aandacht gegeven aan bewaking en bevordering van de kwaliteit.

De kwaliteit van het rechterlijk functioneren is een belangrijk aandachtsveld van de Raad voor de rechtspraak en de gerechtsbesturen. De monitoring op organisatieniveau vindt structureel plaats als onderdeel van het kwaliteitssysteem RechtspraakQ. Op basis hiervan en andere bevindingen uit onderzoeken of andere bronnen wordt gezien welke kwaliteitsbevorderende instrumenten wenselijk zijn. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van intervisie en van normen voor permanente educatie, het verruimen van de mogelijkheden strafzaken meervoudig af te doen en de uitbreiding van het aanbod van specifieke cursussen, bijvoorbeeld op het terrein van het Europese recht en nieuwe forensische onderzoekstechnieken.

Niet minder belangrijk is het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van het rechterlijk functioneren op individueel niveau. Het waarborgen hiervan

begint bij een strenge selectie van kandidaten (waaronder een antecedentenonderzoek en een assessment) en kritische beoordeling van de aspirant-rechters (RAIO of buitenstaanders) tijdens het opleidingstraject en bij de voordracht tot benoeming.

Een rechter maakt deel uit van een gerechtsorganisatie en heeft te maken met het gerechtsof bestuursrecht als functionele autoriteit. Periodiek worden met alle rechters (en raadsheren) evaluatiegesprekken gevoerd. Indien een evaluatiegesprek daartoe aanleiding geeft kan bezien worden of het gewenst is aanvullende cursussen of trainingen in te zetten. Ook kan worden besloten tot toedeling van andere, beter bij de kwaliteiten van de persoon passende, werkzaamheden binnen het gerecht. Ook intervisie, die integraal wordt ingevoerd, is een belangrijk instrument om de kwaliteit te bewaken en bevorderen. Daarnaast kunnen externen over het gedrag van een rechter klagen bij het gerechtsof bestuursrecht. Het gerechtsof bestuursrecht zal een standpunt innemen over de klacht. De functionele autoriteit zal dit voorzover relevant meenemen in het evaluatiegesprek. In het uitzonderlijke geval dat een rechter, anders dan wegens ziekte, ongeschikt is voor het verrichten van zijn taak moet de rechter worden ontslagen. Het ontslag wordt verleend door de Hoge Raad op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad. De Hoge Raad is tevens op vordering van de procureur-generaal belast met het in tweede instantie beoordelen van klachten over het gedrag van rechterlijke ambtenaren.

Ook kunnen er disciplinaire maatregelen worden opgelegd, bijvoorbeeld indien een rechter de waardigheid van zijn ambt, zijn ambtsbezigheden of zijn ambtsplichten verwaarloost of indien een rechter door zijn handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan de goede gang van zaken bij de rechtspraak of het in haar te stellen vertrouwen. Er zijn thans twee disciplinaire maatregelen mogelijk, te weten de schriftelijke waarschuwing en het strafontslag. De waarschuwing wordt opgelegd door de president van het gerecht; het disciplinaire ontslag door de Hoge Raad op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad.

Tot slot wordt of kan een rechterlijk ambtenaar worden geschorst bij wijze van ordemaatregel. Dit is of kan bijvoorbeeld aan de orde zijn indien een rechterlijke ambtenaar zich in voorlopige hechtenis bevindt resp. er tegen hem een gerechtelijk vooronderzoek ter zake van een misdrijf is ingesteld.

Al deze instrumenten tezamen vormen het stelsel waarmee de kwaliteit van het rechterlijk functioneren wordt gewaarborgd. Het is evenwel goed te blijven kijken of de kwaliteit nog verder kan worden bevorderd met de inzet van aanvullende nieuwe instrumenten. Bij de periodieke 3-jaarlijkse herziening van de kostprijzen wordt tevens het gewenste kwaliteitsniveau betrokken.

Integriteit is een wezenlijk onderdeel van kwaliteit. Daaraan wordt binnen de Rechtspraak zelf al veel aandacht besteed in de vorm van gesprekken, cursussen en het opstellen van leidraden. Daarnaast beziet een gezamenlijke werkgroep van mijn departement, de Raad voor de rechtspraak en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de mogelijkheid van toepassing van een verklaring omtrent het gedrag (VOG) voor rechterlijke ambtenaren. Thans wordt de integriteit van kandidaat-rechters mede vastgesteld aan de hand van het antecedentenonderzoek door de selectiecommissie van de rechterlijke macht. In verband met de bijzondere positionering van de rechterlijke ambtenaren ten opzichte van het openbaar bestuur moet goed gekeken worden naar verschillende modaliteiten terzake en naar het profiel op basis waarvan een dergelijk onderzoek dan plaats zou moeten vinden.

In mijn brief van 29 augustus jl. (TK 2007–2008, nr. 3414) heb ik melding gemaakt van een «werkgroep disciplinaire tussenstappen» van de Raad

voor de rechtspraak en het door die werkgroep uitgebrachte rapport. Deze werkgroep heeft een advies uitgebracht om het scala aan reguliere sturingsmiddelen en disciplinaire maatregelen uit te breiden. Het overleg daarover binnen de Rechtspraak is nog gaande. Ik wacht de voorstellen terzake af.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin